

Notat til Energi- og miljøkomiteen - Høring Statsbudsjettet 2016

Fellesforbundet er svært urolige over utviklingen på arbeidsmarkedet. Som denne komiteen er godt kjent med så nedbemannes det nå i stor stil innenfor bedriftene som leverer til petroleumsvirksomheten. Mange av våre medlemmer går med stor uro for å miste jobbene sine, og uroen vil ikke forsvinne til neste år. Det kan faktisk bli verre.

Olje- og gassnæringen

Jevn og høy aktivitet på norsk sokkel er en forutsetning for at vi kan utvikle vår verdenledende kompetanse i tilknytning til offshorenæringene. Denne kompetansen er grunnmuren også i utformingen av fremtidens industriarbeidsplasser. På bakgrunn av situasjonen vi nå står i må Stortinget be regjeringen iverksette en gjennomgang av situasjonen for leverandørindustrien slik Stortinget forutsatte etter sammenslåingen av Statoil og Hydros olje- og gassdivisjoner i 2007. En rekke byggeoppdrag har de siste årene blitt tildelelt utenlandske verft basert på urealistisk prising og avvik fra standard bransjekontrakt. Fremtidige kontrakttildelinger må skje etter evalueringskriterier som vektlegger kvalitet og leveringssikkerhet og bruk av omforente standardkontrakter. Fellesforbundet forventer derfor at det nedsettes et offentlig utvalg som utarbeider en uhildet rapport om årsakene bak alle forsinkelser og kostnadsoverskridelser i utenlandske leveranser, og hvilke konsekvenser dette får for industri og samfunn. Utredningen må belyse hvordan norsk industriell kompetanse på en best mulig måte kan videreutvikles med utgangspunkt i aktiviteten på norsk sokkel.

DEMO 2000 bidrar til å kommersialisere ny teknologi gjennom støtte til kvalifisering av teknologier og gjennomføring av pilot- og demoprojekter. Dette programmet har hatt stor betydning for leverandørindustrien og har fram til i dag vist seg som en svært viktig modell for å oppnå industrielle ringvirkninger av oljevirkosomheten. Fellesforbundet er svært fornøyd med den økningen som DEM programmet er gitt i årets budsjett, men forventer at dette nivået opprettholdes også i årene framover, og ikke bare er et engangsløft slik regjeringen legger opp til.

I en situasjon med lavere aktivitet ser Fellesforbundet en svakhet ved dagens utforming av DEMO 2000. Programmet forutsetter en 50 prosent finansiering i fra operatører på norsk sokkel, og er dermed tilpasset en situasjon med høy aktivitet og investeringsvillige operatører. Fellesforbundet mener de positive erfaringene fra DEMO 2000 må videreutvikles. Det må utvikles programmer som gir leverandørindustrien selvstendig mulighet til å utvikle kostnadseffektive løsninger for norsk sokkel, og som stimulerer industrien til å videreutvikle teknologiske olje- og gassløsninger til kommersielle produkter også i andre markeder.

Basert på de gode erfaringer med Norsok, ber Fellesforbundet komiteen bidra til et nytt Norsok 2 for å intensivere samarbeidet mellom aktørene i oljeindustrien.

INTSOK

INTSOK har bidratt til den suksessen norsk leverandørindustri har hatt på de globale offshoremarkeder. Med dagens krevende markedssituasjon i Norge blir det ennå viktigere å bidra til at norsk leverandørindustri styrker sin markedsandel globalt. Tilskuddet til INTSOK bør derfor økes slik at staten igjen bidrar med halvparten av finansieringen.

Fortsatt satsing på karbonfangst- og lagring (CCS)

Norge er med i fronten i utviklingen av karbonfangst og -lagring (CCS). For at verden skal nå sine klimamål er vi avhengig av at dette lykkes. Teknologisenteret på Mongstad er en suksess, som har bidratt til CCS-løsninger i flere land. En vellykket kommersiell CCS-teknologi vil ha et stort globalt marked. Arbeidet med å realisere minst et fullskala CCS-anlegg i Norge må forseres. Gassnova må styrkes med sikte på mulighetsstudier og senere realisering og iverksetting av minst ett fullskala renseanlegg i Norge innen 2020. Utredning og realisering av infrastruktur for transport og lagring av CO₂ må skje samtidig. En fullverdig verdikjede for karbonfangst og lagring er en viktig del av veien mot lavutslippssamfunnet. Det offentlige må spille en sentral rolle i dette. 2016 er fortsatt et år for forskning og forberedelser, men de større investeringene nærmer seg. Vi kunne ønsket oss et budsjett som gav klarere signaler på at det skal satses på dette. Skal vi forvente drahjelp i markedet, må det få klart signal på hvor vi vil.

Fornyning av fergeflåten og nærskipfarten

Fellesforbundet mener at Dokument 8-forslaget om bruk av nullutslippsteknologi i fergetransporten og bruk av ny teknologi i nærskipfarten er godt. Svært mange av våre 440 fergesamband har et utslitt materiell, mange ferger er over 30 år gamle. Det er en betydelig utslippskilde. Den lange levetiden for slike investeringer synliggjør behovet for å innføre krav til lav- og nullutslippsteknologi nå. Norsk maritim sektor er verdensledende på å utvikle og levere ferger basert på null- og lavutslippsteknologi, som batteri, brenselcelle, gass (LNG) og hybride løsninger. En batteriferge er allerede satt i drift. Fornyning av ferge- og hurtigbåtflåten må forseres, med krav og stimulans om null- og lavutslippsløsninger. En slik miljøteknologisatsing vil ikke bare gi reduserte utslipp i Norge, men vil kvalifisere norsk verftsnaering til en bedre posisjon i et internasjonalt marked som vil etterspørre slike løsninger. Anbudene må utformes med gode tidsrammer og funksjonelle utslippskrav som tillegges avgjørende vekt, slik at null- og lavutslippsteknologi velges.

Enova

Samspillet mellom Enova, Innovasjon Norge og det øvrige virkemiddelapparatet er avgjørende viktig. Særlig aktuelt er dette for miljøteknologiordningen hos Innovasjon Norge, som vi opplever samspiller med, og utfyller Enova på en god måte i dag. Vi er opptatt av at Enova stimulerer til og løfter frem teknologier og produkter i Norge som kan ha en global utslippsreducerende effekt. I introduksjonsfasen vil de kunne trenge en støtte pr enhet som overstiger hva som kan forsvares med effekten av tiltakets utslippsreducerende effekt i Norge. En mindre andel, minst ti prosent, er i gjeldende avtale reservert til støtte til utvikling av ny teknologi og støtte til teknologier og løsninger nær markedsintroduksjon. Andelen bør økes.

Byggebransjen er spesielt utfordrende. Den er veldig fragmentert, med mange små virksomheter. Innleie og midlertidighet øker. Problemene med useriøsitet er store. Kvalitet og kompetanse blir ofte skadelidende. Denne utviklingen preger i sterk grad privatmarkedet, der Enova i det siste har satsset mer. Det vil være uheldig om offentlige tilskudd eller skattefradrag forsterker negative utviklingstrekk i bransjen. Fra et Enøkperspektiv er det gunstig med en helhetlig tilnærming til bygget, og at det stilles strengere krav til kvalitet og kompetanse i det arbeid som skal utføres. Det er også det som er nødvendig for en positiv utvikling i bransjen. Vi er derfor skeptiske til tilskudd som kan stimulere en "stykkevis og delt-tilnærming" fra bygningseier, og som ikke forhindrer useriøse aktører i utføringen av arbeidet. I samarbeidsprosjektet Bygg21 har myndighetene og næringen utviklet en strategi som Enova bør legge til grunn.